

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/82/2019
Identifikačné číslo spisu: 7515205956
Dátum vydania rozhodnutia: 29.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7515205956.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Viliama Trojčáka, živnostníka podnikajúceho pod obchodným menom Viliam Trojčák-IZOTRO, s miestom podnikania Dneperská 2, 040 12 Košice - Nad jazerom, IČO: 17 165 113, zastúpeného KRAL PARTNERS s.r.o., so sídlom Kukučínova 7, 040 01 Košice, IČO: 47 244 143, proti žalovanému Obec Cestice, so sídlom 044 71 Cestice 89, IČO: 00 324 043, zastúpenému JUDr. Jánom Tóthom, advokátom so sídlom Záhradnícka 151, 821 08 Bratislava, o zaplatenie 28.396,42 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej v texte aj „súd prvej inštancie“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 10Cb/77/2015-115 z 15. marca 2018 (ďalej aj „I. výrok“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 28.396,42 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 18. apríla 2015 do zaplatenia. Druhou výrokovou vetou (ďalej aj „II. výrok“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9 % zo sumy 47.799,08 eur od 20. novembra 2011 do 29. októbra 2013, zo sumy 60.712,07 eur od 30. novembra 2013 do 17. apríla 2015 a zo sumy 28.396,42 eur od 18. apríla 2015 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Treťou výrokovou vetou (ďalej aj „III. výrok“) žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a štvrtou výrokovou vetou (ďalej aj „IV. výrok“) žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázané, že hodnota diela na základe zmluvy zo dňa 7. októbra 2010 činila celkom s DPH 234.251,09 eur a žalovaný doposiaľ z tejto sumy uhradil iba čiastku 218.565,852 eur, súd preto uložil žalovanému zaplatiť celkom 15.683,24 eur na doplatenie ceny diela, keďže z vykonaného znaleckého posudku vyplýva, že hodnota vykonaných prác ceny diela skutočne predstavovala túto hodnotu. Pokiaľ sa týka istiny nad túto sumu v sume 12.713,18 eur, súd prvej inštancie mal za to, že táto istina predstavuje hodnotu diela, ktoré bolo vykonané na základe ústnej, konkludentnej a faktickým plnením zrealizovanej zmluvy o dielo. K námietke žalovaného, že v zmysle záverečných ustanovení zmluvy o dielo zo dňa 7. októbra 2009 je

možné meniť alebo dopĺňať text zmluvy o dielo len dohodou zmluvných strán formou písomných dodatkov, podpísaných zmluvnými stranami, súd prvej inštancie uviedol, že nešlo o dodatok k tejto zmluve o dielo, ale o novú zmluvu o dielo a preto nebola potrebná písomná dohoda o zmene pôvodnej zmluvy o dielo. Existencia zmluvy o dielo okrem pôvodnej zmluvy o dielo zo dňa 7. októbra 2010 mal za preukázanú tým, že na pôvodnej stavbe diela bolo potrebné vykonať ďalšie práce, ktoré neboli zahrnuté v pôvodnej zmluve. Išlo o odvodnenie budovy, oddrenážovanie objektu, projektovú dokumentáciu na vrchnú dosku a ďalšie stavebné práce, konkrétne uvedené v stavebnom denníku, ktoré boli dohodnuté so starostom obce a malo dôjsť k uzavretiu novej zmluvy o dielo a keďže nedošlo k písomnému vyhotoveniu tejto zmluvy, súd prvej inštancie mal za to, že došlo k uzavretiu zmluvy o dielo ústne. Uviedol, že podstatnými náležitosťami zmluvy o dielo sú dohoda o predmete plnenia, dohoda o cene a záväzok ju zaplatiť. Zo zmluvy o dielo musí vyplývať aj nepochybné označenie zmluvných strán a údaje potrebné na identifikáciu týchto zmluvných strán. Konštatoval, že z výpovede štatutárneho zástupcu žalobcu Viliama Trojčáka vyplýva, že bolo dohodnuté dielo tak, že práce sa budú vykonávať podľa pokynov starostu v cenových reláciách podľa pôvodne dohodnutej zmluvy o dielo. V danom prípade, na základe prejavu vôle žalobcu, zastúpeného starostom obce, ktorý požiadal žalovaného o vykonanie ďalších stavebných prác a žalovaný s týmto vykonaním prác súhlasil a tieto aj zrealizoval, súd prvej inštancie mal za to, že došlo k platnému uzatvoreniu zmluvy. Na platnosť zmluvy sa vyžaduje písomná forma iba v prípadoch, ustanovených v zákone alebo keď aspoň jedna zmluvná strana prejaví vôľu, aby bola uzatvorená zmluva v písomnej forme. Keďže ani jedna zmluvná strana nepožadovala a neuviedla, že žiada uzavrieť zmluvu v písomnej forme, vyslovil záver, že ju bolo možné uzatvoriť aj v ústnej forme. Uviedol, že skutočnosť, že zmluva bola uzavretá konkludentným spôsobom a nebola uzatvorená písomne, nie je prekážkou jej platnosti, a to ani vzhľadom na predchádzajúci obchodný styk, keď si zmluvné strany zmluvné podmienky dojednali písomne (viď rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21. mája 2014 sp. zn. 3Cob/408/2013). Hodnota takto vykonaného diela je nesporná, ako vyplýva z podaného znaleckého posudku, a predstavuje 12.713,18 eur. Celková suma tak spolu predstavuje 28.396,42 eur (15.683,24 + 12.713,18 eur). K námietke žalovaného, že predmetná zmluva nebola zo strany žalovaného odsúhlasená obecným zastupiteľstvom, súd prvej inštancie uviedol, že schválenie obsahu zmluvy obecným zastupiteľstvom je vecou žalovaného a nie žalobcu a za prípadné porušenie týchto povinností preto žalobca nemôže niesť zodpovednosť. K námietke premlčania vznesenej žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že nárok nie je premlčaný, keďže bol na súde uplatnený v zákonnej 4-ročnej premlčacej dobe a táto doba od splatnosti jednotlivých faktúr do uplatnenia nároku na súde neuplynula. Súd prvej inštancie upustil aj od výsluchu svedka O. Z., keďže tento sa nedostavil na základe predvolania na výsluch a v pôvodnom konaní 10Cb/67/2012 bol vypočutý k predmetu konania dňa 11. decembra 2012 a vo svojej výpovedi uviedol, že v niektorých prácach nebolo možné pokračovať, hodnota diela bola v skutočnosti vyššia, než bola uvedená v zmluve, o tomto probléme žalovaný, t. j. starosta vedel a bolo dohodnuté, že dôjde k uzavretiu novej zmluvy o dielo, prípadne dodatku k zmluve o dielo.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho odvolaní napadnutej časti (v ktorej sa žalobe čiastočne vyhovel) ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a žalobcovi priznal voči žalovanému plnú náhradu trov odvolacieho konania. Osobitným výrokom s poradovým číslom II. odvolací súd zrušil duplicitný výrok súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalovanému uložené zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania zo sumy 28.396,42 eur od 18. apríla 2015 do zaplatenia. Výrokom III. žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému.

4. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, vykonané dôkazy hodnotil v súlade s ust. § 191 CSP, vec po právnej stránke posúdil v súlade so zákonom, a preto aj vecne správne vo veci rozhodol. Vecne správne sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP) a ktoré zodpovedajú ust. § 220 CSP. K námietkam žalovaného uvedeným v odvolaní, uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu ďalšej zmluvy o dielo, pretože bez vykonania ďalších prác by nebolo možné dokončiť dielo podľa pôvodnej zmluvy. Túto skutočnosť potvrdili svedkovia (stavebný dozor, M. Z.) a vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku. Vychádzajúc z princípu spravodlivosti odvolací

súd poznamenal, že na veci nič nemení skutočnosť, že zmluva o dielo bola (pozn. dovolacieho súdu - správne má byť uvedené ...nebola...) uzavretá na základe výsledkov verejného obstarávania a že nebol daný súhlas obecného zastupiteľstva (súhlas je vecou žalovaného). V konaní bolo nepochybne zistené, že fakturované práce boli skutočne vykonané a bol dodaný materiál, ktorý žalovaným nebol zaplatený. M. O. Z. (okrem iných) v pôvodnom konaní bol riadne vypočutý a jeho opätovný výsluch, ani podľa názoru odvolacieho súdu nebol potrebný a výsluch poslancov obecného zastupiteľstva, vzhľadom na nespornosť otázky, na ktorú by mali byť vypočutí, by bol nehospodárny. Napokon ani príbuzenský pomer svedkov k niektorému z účastníkov, nebráni jeho výsluchu.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačí súd“) zrušil rozsudok odvolacieho súdu (v jeho potvrdzujúcej časti a v závislom výroku o trovách odvolacieho konania), ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie (v jeho I., II. a IV. výroku) a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval súčasne z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP. Súdom oboch inštancií vyčítal nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie ich rozhodnutí, ktoré v dôsledku toho trpia vadou nespreskúmateľnosti a arbitrárnosti, ako aj nevykonanie ním navrhnutého dôkazu výsluchom svedka. Namietal tiež, že predmetné rozhodnutia sa zakladajú na nesprávnom právnom posúdení veci v otázkach súvisiacich so záverom o (ne)existencii, či (ne)platnom uzavretí zmluvy o dielo na tzv. naviacpráce, pri ktorých riešení sa súdy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorú reprezentujú napríklad rozhodnutia vydané vo veciach sp. zn. 1Obo/1/2015, 2Cdo/284/2006, 1ObdoV/9/2005, 4Cdo/689/2018, 6Cdo/64/2011 a 5Cdo/319/2014. Neexistencia zmluvy o dielo, resp. neplatne uzatvorená zmluva o dielo má vplyv aj na posudzovanie námietky premlčania, kedy premlčacia doba nezačína plynúť podľa splatnosti faktúr a ani v čase „po“ vykonaní diela. Absencia súhlasu obecného zastupiteľstva žalovaného s neurčitou, nepísomnou a neskoršou zmluvou o dielo na naviacpráce zakladá nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania. Podľa obidvoch súdov mala byť zmluva uzatvorená čiastočne konkludentne a čiastočne faktickým plnením žalobcu, čo znamená, že jej obsah nebol nikdy vyslovený ústne. Z obidvoch rozhodnutí nie je zrejmé, ako súdy určili obsah takto mlčky uzatvorenej zmluvy. Uzatvorenie zmluvy nemôže vychádzať ani zo znaleckého posudku, ide o právne posúdenie, ktoré musí vykonať súd. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 6 ods. 6 Zákona o majetku obcí v nadväznosti na ustanovenie § 39, § 40 ods. 1, § 44 ods. 1 druhá veta a § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súdy mali na uvedenú neplatnosť právneho úkonu prihliadať ex officio, pričom aj sám žalovaný sa neplatnosti dovoľoval. Žalovaný v rámci ustálenej rozhodovacej praxe k otázke potreby disponovania súhlasom obecného zastupiteľstva na uzatvorenie zmluvy týkajúcej sa nakladania s obecným majetkom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obo/1/2015, 2Cdo/284/2006, 1Obdo V/9/2005, 4Cdo/689/2018. Akákoľvek mlčky uzatvorená zmluva o dielo s obcou (konkludentne či faktickým plnením zhotoviteľa) je ničotným právnym úkonom. Žalovaný sa neplatnosti dovoľoval, pričom súdy sa s námietkami žalovaného riadne nevyporiadali. Odvolací súd sa ďalej odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdov (ods. 23 napadnutého rozhodnutia), pričom svoj odklon nijako nezdôvodnil. Napadnuté rozhodnutie neobsahuje ani odkaz na relevantné ustanovenia právnych predpisov a ani ich výklad. Súdy nevykonali žalovaným navrhnutý dôkaz - výsluch svedka M. O. Z. s odôvodnením, že uvedený svedok bol vypočutý k predmetu konania v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 10Cb/67/2012. Žalovaný uviedol, že predmetom konania v čase, keď bol svedok M. O. Z. vypočutý bol iný nárok, vyplývajúci z iných skutočností, nakoľko žalobca po tomto výsluchu žalobu rozšíril, súd prvej inštancie zmenu žaloby pripustil a tak konal o inom nároku. V čase výsluchu svedka M. Z. neboli predmetom konania naviacpráce. Žalovaný žiadal dovolací súd, aby napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. apríla 2019, sp. zn. 3Cob/125/2018 vo výroku I. a III. zrušil, pričom zruší aj rozhodnutie Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 15. marca 2018 sp. zn. 10Cb/77/2015 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a žalovanému priznal plnú náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného vyjadril tak, že podľa jeho názoru dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné. Súd prvej inštancie správne upustil od výsluchu svedka M. Z., ktorý by nič nové nepriniesol, bol by nehospodárny a bol by v rozpore s rýchlosťou konania, čo potvrdil aj dovolací súd. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal aj s návrhom žalovaného na výsluch poslancov obecného

zastupiteľstva. Postupom súdu teda nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP žalovaný nijako neodôvodnil. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaný uviedol judikáty, avšak nič nenamietal. Je pravdou, že na platnosť zmluvy o dielo sa vyžaduje súhlas obecného zastupiteľstva, avšak to, ako sa s týmto vysporiadali súdy je mimo sféry žalobcu. Žalobca zastáva názor, že súhlas obecného zastupiteľstva ani nebol potrebný, nakoľko nešlo o novú zmluvu, ale išlo o vykonanie navyšeprác podľa pôvodnej zmluvy, ktoré bezpochyby žalobca vykonal. Žalovaný v dovolaní opisuje nové zistenie skutkového stavu a právne posúdenie, čo však neurobil ani pred súdom prvej inštancie ani pred odvolacím súdom, pričom mu v tom nič nebránilo. Žalovaný si v súvislosti so zhotovením diela u žalobcu právne žiadne nároky neuplatnil, dielo zápisnične riadne odovzdal a nemá nič spoločné s tvrdením žalovaného o dokončení diela firmou KISS stavebné práce s.r.o. Zhotovované dielo žalobcom bolo výsledkom verejného obstarávania, s ktorým KISS stavebné práce s.r.o. nič nemala. Žalobca nebol ani vyzvaný na ďalšie dokončenie diela. Neobstoí ani obrana žalovaného postavená na základe, že obecné zastupiteľstvo neschválilo novú zmluvu o dielo. Žalobca si nárok uplatnil dôvodne a právne posúdenie nároku je výlučne vecou súdu. Žalobca zastáva názor, že nie je daný ani dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko na základe zistenia a posúdenia skutkového stavu bol súhlas obce s uzavretím novej zmluvy právne bezvýznamný. Žalobca navrhol dovolaciemu súdu dovolanie odmietnuť.

7. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu zaujal odmietavé stanovisko, ktoré posúdil ako tendenčné a po právnej stránke chybné a nesprávne. Opätovne poukázal na znalecký posudok č. 31/2013, vyhotovený znalcom Ing. Jurajom Katocsom, a zotrvával na stanovisku, že súdy nižších inštancií mu priradili nesprávnu mieru dôkazu. Z uvedeného znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že žalobca neuskutočnil pre žalovaného práce podľa písomnej zmluvy o dielo zo dňa 07. októbra 2009 v rozsahu 100 %. Súdy nižších inštancií nesprávne na základe tohto dôkazu mali za to, že žalobca má nárok na 100 % z ceny diela, hoci znalec určil, že nárok žalobcu je len v rozsahu 93,39 %. Žalobca si teda žiada cenu za dielo podľa písomnej zmluvy zo dňa 07. októbra 2009 v takom rozsahu, v akom dielo nevykonal. Cenu za naviacpráce znalec v znaleckom posudku vyčísil v sume 27.196,59 € s DPH, pričom ide o plnenie, ktoré nemožno zahrnúť k cene dohodnutej v písomnej zmluve o dielo (odlišný právny titul, iná zmluva). Znalcom určená suma naviacprác je tvorená aj maržou, ziskom žalobcu. Suma určená znalcom za naviac práce je teda nesprávna. Žalovaný navrhol vypočítať v konaní pred súdom prvej inštancie svedka M. O. Z., ktorý vykonával na stavbe v rozhodnom čase stavebný dozor. Tento svedok disponoval informáciami týkajúcimi sa predmetu konania. Navrhovaný svedok sa pojednávania za účelom vypočítania aj zúčastnil, súd ho nevypočul a na ďalšie konanie sa nedostavil, ale svoju neprítomnosť ospravedlnil. Súd prvej inštancie aj odvolací súd považovali za dostatočné, keď sa uspokojili s jeho skoršou výpoveďou v inom konaní v čase pred rozšírením žaloby žalobcom. Z toho je zrejmé, že M. Z. nebol a ani objektívne nemohol byť vypočítaný k nárokom, ktoré sa stali predmetom súdneho konania po rozšírení žaloby. Žalovaný ďalej zotrval na podanom dovolaní.

8. Žalobca k vyjadreniu žalovaného uviedol, že žalovaný sa vracia k nevykonaniu navrhnutého dôkazu - výsluchu svedka M. O. Z., pričom sa s týmto dôkazom dostatočne vysporiadali súdy v priebehu konania a odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal súd prvej inštancie a teda aj odvolací súd. Žalovaný dôvody dovolania už nemôže rozširovať.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či je dovolanie prípustné.

10. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie

dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

11. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je teda nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) patrí napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk a iné.

13. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

14. Podľa § 431 ods. 1 CSP platí, že dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. Dovolací dôvod je vymedzený v súlade s ustanovením § 431 ods. 2 CSP iba v tom prípade, ak dovolateľ v dovolaní výslovne uvedie, akým konkrétne špecifikovaným procesným postupom (ktorý dovolateľ považuje za nesprávny), mu odvolací súd (prípadne aj súd prvej inštancie) znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súčasne je nevyhnutné, aby dovolateľ špecifikoval, aké konkrétne jemu patriace procesné práva mu odvolací súd (prípadne aj súd prvej inštancie) svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať.

15. V prejednávanej veci dovolateľ tzv. vadu podľa § 420 písm. f/ CSP videl v absencii odôvodnenia, nepredvídateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia, svojvoľnom postupe súdov oboch inštancií, ktoré zjavne porušili procesné ustanovenie § 220 ods. 1,2,3 CSP ako aj v nevykonaní navrhnutých dôkazov. Z rozsudku súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu nie je možné zistiť, aký je obsah a základné náležitosti tvrdenej zmluvy uzavretej z časti konkludentne a z časti faktickým plnením. Pochybenie odvolacieho súdu malo podľa názoru dovolateľa spočívať v tom, že uvedený nesprávny procesný postup v odvolacom konaní neodstránil a bez ďalšieho sa stotožnil s nesprávnymi závermi súdu prvej inštancie.

16. Dňa 3. decembra 2015 občianskoprávne kolégium NS SR prijalo zjednocujúce stanovisko R 2/2016, ktoré bolo prijaté za účelom odstránenia pretrvávajúcej nejednotnosti súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov senátov občianskoprávneho kolégia NS SR pri riešení otázky, či sa nedostatočným odôvodnením rozhodnutia účastníkovi odníma možnosť konať pred súdom,

resp. či nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia zakladá procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Občianskoprávne kolégium NS SR zaujalo k vyššie nastolenej otázke stanovisko, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Aj keď ide o zjednocujúce stanovisko k výkladu ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, t. j. v zmysle predchádzajúcej procesnej úpravy, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu prevláda názor, že zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli a závery tohto stanoviska sú aplikovateľné aj pre účely posúdenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a uvedené stanovisko je preto aktuálne aj z hľadiska aplikácie ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (sp. zn. 1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017), pričom aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

17. Nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ako aj vecnú nesprávnosť jeho rozsudku, mal žalovaný možnosť namietat v rámci odvolacieho konania, ktorú možnosť aj využil - podal odvolanie. Bolo preto úlohou odvolacieho súdu sa s jeho námietkami vysporiadať. Podľa názoru dovolateľa tak odvolací súd urobil nedostatočne a odôvodnenie ním vydaného potvrdzujúceho rozsudku je nepreskúmateľné.

18. Obsahové náležitosti odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie upravuje § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí tiež spĺňať určité obsahové požiadavky vymedzené ustanovením § 393 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

20. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

21. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia súdu. Aj odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení

predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil/nepodriadil zistený skutkový stav. Treba mať na pamäti aj to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP môže v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov odvolaním napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Aj v takom prípade je však povinný (v zmysle ust. § 387 ods. 3 CSP) sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (k uvedenému porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13. novembra 2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 47/2018). Zároveň možno konštatovať, že ak sa odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ust. § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, čím porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

22. V prejednávanej veci odvolací súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP. Zároveň aplikoval aj ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého platí, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Takéto „doplňujúce dôvody“ (na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia) sú obsahom ods. 65 až 68 odôvodnenia odvolacieho rozsudku. Odvolací súd v nich len veľmi stručne konštatoval, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané uzavretie ďalšej zmluvy o dielo a fakturované práce boli vykonané a bol dodaný materiál, za ktorý žalovaný nezaplatil.

23. Vysporiadanie sa odvolacieho súdu s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ktoré vyžaduje ust. § 387 ods. 3, posledná veta CSP, sa v posudzovanom prípade obmedzilo len na strohé konštatovanie toho, čo uviedol aj súd prvej inštancie. K vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že žalovaný podal pomerne rozsiahle odvolanie, v ktorom spochybňoval správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie (najmä nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov), ďalej neaplikáciu ustanovení zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov a nesprávny procesný postup súdu a neaplikáciu zákonných ustanovení pri namietanej neplatnosti zmluvy o dielo z dôvodu absencie súhlasu obecného zastupiteľstva. Strohé konštatovanie, že na veci nič nemení skutočnosť, že zmluva o dielo bola (správne nebola) uzavretá na základe výsledkov verejného obstarávania a nebol daný súhlas obecného zastupiteľstva, iba s odkazom na princíp spravodlivosti, bez vysporiadania sa s relevantnými právnymi predpismi, nemožno považovať za zodpovedajúce ustanoveniu § 393 CSP. Navyše odvolací súd ani bližšie nekonkretizoval dôvody, pre ktoré ustanovenie zmluvy o dielo za takýchto okolností považoval za platné práve s ohľadom na princíp spravodlivosti. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s námietkami odvolateľa týkajúcimi sa dohody účastníkov o podstatných náležitostiach novej údajnej ústne, resp. konkludentne uzatvorenej zmluvy (navyše ide o dva odlišné spôsoby uzatvorenia zmluvy - poznámka dovolacieho súdu). Takéto odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu - podľa názoru dovolacieho súdu - je nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami, ktoré žalovaný uviedol v odvolaní. Odvolací súd preto zásadným spôsobom porušil vyššie citované kogentné ustanovenie § 387 ods. 3 CSP, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalovaného na riadne odôvodnenie rozsudku, a teda aj k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces, vyplývajúceho z článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, čo v posudzovanom prípade zakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a odôvodňuje aplikáciu výnimky v zmysle druhej vety stanoviska R 2/2016.

24. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom spore je daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto zrušil

napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (ktoré zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania), dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, resp. písm. c/ CSP, keďže preskúmanie právneho posúdenia veci odvolacím súdom nie je ani možné, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje žiadny relevantný právny záver, ktorého správnosť alebo nesprávnosť by mohol dovolací súd v tomto štádiu dovolacieho konania preskúmať.

26. Podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd.

27. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.